

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Vägledning vid förekomst av trakasserier och diskriminering av studenter

Reviderad upplaga

Göteborgs universitet accepterar ingen form av diskriminering

Göteborgs universitet (GU) har en jämlikhetsplan (<http://www.pa.adm.gu.se/jamlikhet.html>) och en jämställdhetsplan (<http://www.gu.se/jamstalldhet/>) som anger målformuleringar för det övergripande jämlikhets- och jämställdhetsarbetet.

Vad säger lagen?

LAGEN (2001:1286) OM LIKABEHANDLING AV STUDENTER I HÖGSKOLAN (LBL)

(För den fullständiga lagtexten, se www.lagrummet.gov.se, eller www.riksdagen.se/debatt/).

Lagen innebär en skyldighet för universitet och högskolor att arbeta målinriktat för att främja studenters och sökandes lika rättigheter. Likabehandlingslagen omfattar såväl sökande som grundutbildnings- som forskarutbildningsstudenter. Lagen ska främja lika rättigheter och motverka diskriminering på grund av könstillhörighet¹, etnisk tillhörighet², religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning³ eller funktionshinder⁴.

Enligt likabehandlingslagen har universitet och högskolor skyldighet att ”...utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier” (LBL 6 §). Lagen reglerar studiesituationer, vilket också gäller praktikplaceringar som ingår i utbildningen. En högskola får inte utsätta en student eller sökande för represalier på grund av att han eller hon har anmält högskolan för diskriminering eller medverkat i en utredning enligt denna lag.

Lagen trädde i kraft den 1 mars 2002. Tillsynsmyndigheter är de fyra diskrimineringsombudsmännen:

Jämställdhetsombudsmannen (JämO), www.jamombud.se,

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) www.do.se,

Handikappombudsmannen (HO), www.ho.se,

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO), www.homo.se.

¹ Transsexualism är en fråga om könstillhörighet och transsexuella omfattas därmed också av likabehandlingslagarnas diskrimineringskydd.

² Att tillhöra en grupp av personer som har samma hudfärg eller nationella eller etniska ursprung.

³ Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

⁴ Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Lag (2003:311)

Vad är diskriminering, vad är trakasserier?

Diskriminering

Diskriminering definieras enligt likabehandlingslagen som särbehandling som inte är sakligt motiverad. Det kan ske både direkt och indirekt. Med direkt diskriminering menas att inte behandla en person på samma sätt som andra i en likartad situation. Med indirekt diskriminering menas när ett krav ställs upp som ser ut att vara neutralt, men som i praktiken får diskriminerande effekter, t ex om en viss utbildning kräver att de sökande måste vara minst 165 cm långa, vilket bl a kan diskriminera kvinnliga sökanden.

Trakasserier

Med trakasserier avses i denna lag ett uppträdande som kränker en students eller en sökandes värdighet i högskolestudierna, om uppträdandet har samband med etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, könstillhörighet eller är av sexuell natur. Lag (2003:311).

Trakasserier kan exempelvis vara stötande kommentarer och anspelningar, utfrysning, sexuella närmanden eller förlöjliganden. Det är studentens egen upplevelse som avgör om handlingen eller beteendet är kränkande. Trakasserierna kan utspelas under en utbildningssituation och där ingår även praktikplaceringar.

FÖREBYGGANDE ARBETE

Det är grundläggande att förebygga så att diskriminering eller trakasserier inte uppstår och det sker bäst med ett aktivt arbetsmiljöarbete på institution eller motsv. Alla som arbetar och studerar vid Göteborgs universitet ska ha kännedom om de lagar som kräver förebyggande och aktiva åtgärder mot diskriminering. Både student och anställda ska bemötas på ett korrekt och respektfullt sätt.

Göteborgs universitet har särskilda resurspersoner som arbetar förebyggande när det gäller trakasserier och diskriminering. De bistår med utbildning, information och råd till både personal och studenter. De handlägger dock inte individuella ärenden.

- Jämlikhetssekreterare, tel 031-773 5348
- Jämställdhetssamordnare, tel 031-773 5160

Studenter med funktionshinder som behöver särskilt stöd för att kunna genomföra sina studier kan få hjälp med detta.

- Samordnare för studenter med funktionshinder, tel 031-773 1040

ANSVARSFÖRDELNING OCH UTREDNINGSTÖD

Rektor har det yttersta ansvaret för att lagen om likabehandling efterlevs på Göteborgs universitet. Dekaner, chefen för Sahlgrenska akademien, överbibliotekarien, prefekter (motsv) är ansvariga på fakultets- respektive institutions-/avdelningsnivå (motsv).

Samtliga anställda på Göteborgs universitet har dock skyldighet att efterleva likabehandlingslagen. Som anställd är man företrädare för Göteborgs universitet vilket innebär vissa skyldigheter om man får kännedom om att en student upplever sig trakasserad. Som ett komplement till tidigare handläggningsordning inrättades år 2003 på försök en universitetsgemensam rådgivande grupp för trakasserierärenden, vars ordförande är en av prorektorerna. Gruppen fungerar som ett stöd för den utredande juristen, som efter föredragning i gruppen kan framlägga synpunkter på ärendet och inhämta expertråd.

Som student

– Vart vänder jag mig?

Anmälan till prefekten

Göteborgs universitet rekommenderar att ärenden i möjligaste mån utreds och handläggs där missförhållandet har uppstått. Det innebär att man som student i första hand bör vända sig till prefekten vid institutionen. I vissa fall kan det vara lättare för studenten att vända sig till någon annan ur personalen som kan hjälpa till i kontakten med prefekten. Varje institution/motsv bör anslå vem eller vilka som är kontaktpersoner för dem som känner sig utsatta för diskriminering eller trakasserier. Om det är svårt att hitta en lösning på institutionen ska dekanen kontaktas.

Anmälan till rektor

Om situationen så kräver eller inte går att lösa lokalt kan studenten besluta sig för att göra en anmälan, direkt ställd till rektor för Göteborgs universitet. Studenten ska omedelbart få ett svar att ärendet har inkommit till myndigheten och få ett besked om vilken av handläggarna vid rektors kansli som handlägger ärendet och, om möjligt, ett besked om hur lång handläggningstiden är för ärendet. Juristen utreder och återkommer till de berörda för yttranden. Rektor kan sedan ta ställning till om ärendet ska till Disciplinnämnden (student) alternativt Personalansvarsnämnden (personal).

Anmälan till diskrimineringsombudsmännen

En student kan även skicka sin anmälan direkt till diskrimineringsombudsmännen (JämO, HomO, DO eller HO). Då får rektor ärendet tillbaka för yttrande. Även här utreder en jurist och återkommer till parterna och institutionen för yttranden. En skrivelse i ärendet skickas tillbaka till ombudsmannen.

STUDENTKÅRERNAS RESURSER

Studentkårerna ger råd och stöd

Som student kan man vända sig till sin studentkår för att få råd och stöd i kontakterna med universitetet. Studentkåren kan agera som studentens ombud och hjälpa till att hitta passande uppgörelser med universitetet eller driva eventuella anmälningsärenden. Några kårer har anställda eller arvoderade personer som arbetar specifikt med detta.

Kontaktuppgifter till de tolv studentkårerna vid GU finns samlat på www.gus.gu.se.

För kränkta studenter finns också kuratorsstöd att få genom GFS studentkuratorer på tel 031-16 64 84.

Broschyren kan beställas på följande adresser:
infomaterial@adm.gu.se, www.gu.se/informationsmaterial

GÖTEBORGS
UNIVERSITET